

Yapım ihalelerinde İş artışı ve eksilişine ilişkin hususlar

Yapım ihalelerinde İş artışı ve eksilişine ilişkin hususlar

Yapım işi ihale sözleşmeleri, iş sahibi idarelerce, uygulama birliğini sağlamak üzere, ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Kamu İhale Kurumu tarafından hazırlanarak Resmi Gazetede yayımlanan Tip Sözleşme hükümleri esas alınarak düzenlenir. Yapım işine ait Tip Sözleşmelerde yer alması zorunlu unsurlar KİSK m.7’de sayılmıştır.

Yapım işi ihale sözleşmesine konu kamu yapım işleri, yapı denetim görevlisinin denetimi altında yüklenici tarafından yürütülür. Yapı Denetim Görevlisi: denetim eksikliği nedeniyle işin fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmamasından ortaya çıkan zarar ve ziyandan yüklenici ile birlikte müteselsilen sorumlu olan (KİSK m.31) ve idare tarafından, işlerin denetimi için görevlendirilen bir memur veya bir heyet ve/veya idare dışından bu işleri yapmak üzere görevlendirilen gerçek veya tüzel kişi veya kişileri ifade eder.

SÖZLEŞMENİN TARAFLARI:

Yapım işlerini, KİK kapsamında ihale ile neticelendirip sözleşme akdetmesi gereken; başka bir deyişle yapım işi ihale sözleşmesinde iş sahibi sıfatında olan kamu kurum ve kuruluşları 4734 sayılı Kanun’un 2. maddesinde sayılmıştır.

Buna göre

iş sahibinin:

- a) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri (5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idareleri)
- b) Özel bütçeli idareler (5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ekli (II) sayılı cetvelde yer alan kamu idareleri)
- c) İl özel idareleri
- d) Belediyeler
- e) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyelere bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (mesleki kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler,
- f) 233 sayılı KHK kapsamındaki kamu iktisadi teşebbüsleri,
- g) Sosyal güvenlik kuruluşları,
- h) Fonlar,
- i) Özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (mesleki kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç)
- j) Bağımsız bütçeli kuruluşlar
- k) Yukarıda sayılan kurum ve kuruluşların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler,
- l) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketler (TMSF ve TMSF'nin hisselerine kısmen ya da tamamen sahip olduğu bankalar, 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar (yapım ihaleleri hariç) enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler bu Kanun kapsamı dışındadır), olduğu yapım işi ihaleleri 4734 sayılı Kanun kapsamında yapılır ve akdedilen ihale sözleşmesi de 4735 sayılı Kanuna tâbidir. Yapım işi ihale sözleşmesinde işsahibi konumunda olan ve sözleşmeye ilişkin hususlarda yüklenicinin muhatabı olan

kurum, sözleşmeyi imzalayan kamu kurumudur. Taraflar arasında herhangi bir uyumsuzluk çıktığında; kamu kurumunun kendi iç hiyerarşisine göre sözleşmeyi bir alt kuruluş imzalamış ve kamu kurumunun üst makamı onaylamış da olsa; yüklenicinin muhatabı kamu kurumunun tüzel kişiliğidir.

Yapım işi ihale sözleşmesinin

yüklenicisi ise; KİK'nun 4. maddesinden hareketle, yapım işi ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişiler veya bunların oluşturdukları ortak girişimlerden/yapım müteahhidinden, üzerine ihale yapılp kendisiyle sözleşme imzalananlar, olarak tanımlanabilir.

Görüldüğü üzere yapım işi ihale sözleşmelerinde yüklenicinin, tüzel kişiliği olmayan "ortak girişim" şeklinde teşekkülü de mümkündür. KİK m.14'te ortak girişimlerin; birden fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından iş ortaklığı veya konsorsiyum olarak oluşturulabileceği düzenlemesi yer almaktadır. Ortak girişimler hukuken TBK m.620 anlamında "adi ortaklık" olarak değerlendirilmektedir. (Yargıtay 11 HD, 07.07.2005 T., E: 2004/10494, K: 2005/7310: "...biraya gelip kurdukları *ortak girişimin, hukuki niteliği BK.nun 520 nci vd. madde (TBK m.620 vd.) hükümlerinde düzenlenen adi ortaklık olup, adi ortaklıkların tüzel kişiliği bulunmamaktadır...*")

İş ortaklığı:

Üyelerinin, hak ve sorumluluklarıyla, işin tümünü birlikte yapmak üzere kurdukları ortaklıktır. Her türlü ihaleye teklif verebilirler.

Konsorsiyum ise;

Üyelerinin, hak ve sorumluluklarını ayırarak işin kendi uzmanlık alanlarıyla ilgili kısımlarını yapmak üzere kurdukları ortaklıktır. İdareler, işin farklı uzmanlıklar gerektirmesi durumunda, ihaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceğini ihale dokümanında belirtmektedirler.

1- İhale aşamasında ortak girişimden kendi aralarında bir iş ortaklığı veya konsorsiyum yaptıklarına dair anlaşma istenmektedir. İş ortaklığı anlaşmalarında “pilot ortak”, konsorsiyum anlaşmalarında ise “koordinatör ortak” belirtilir.

2-İhalenin iş ortaklığı veya konsorsiyum üzerinde kalması halinde, sözleşme imzalanmadan önce noter tasdikli iş ortaklığı veya konsorsiyum sözleşmesinin verilmesi gerekir.

3- İş ortaklığı anlaşma ve sözleşmesinde, iş ortaklığını oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin taahhüdün yerine getirilmesinde müştereken ve müteselsilen sorumlu oldukları, konsorsiyum anlaşma ve sözleşmesinde ise, konsorsiyumu oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin, işin hangi kısmını taahhüt ettikleri ve taahhüdün yerine getirilmesinde koordinatör ortak aracılığıyla aralarındaki koordinasyonu sağlayacakları belirtilir. Yani konsorsiyumda her ortak, kendi yaptığı işten sorumludur.

Yapım işi ihale sözleşmesinde yüklenici tarafın değişmemesi asıl kural olmakla birlikte KİSK m.16’ya göre zorunlu hallerde ihale yetkilisinin yazılı izni ile sözleşme, başkasına devredilebilir (zorunlu hallerden ne anlaşılması gerektiği yasada belirtilmemiştir; durumun özelliğine göre değerlendirilecektir). Yalnız bu şekilde bir devrin söz konusu olması halinde, devralacak yüklenicinin de devredecek yüklenici gibi, ilk ihaledeki şartları sağlıyor olması zorunludur. Ayrıca, bu şekilde bir sözleşme devri halinde, sözleşmenin devredildiği tarihi takibeden üç yıl içinde aynı yüklenici tarafından başka bir sözleşme devredilemez ve devralınamaz. Sözleşmenin devri halinde yüklenicinin, yapım işi ihale sözleşmesinden doğan tüm hak, sorumluluk ve borçları devralan yükleniciye geçer. Yapım işi ihale sözleşmelerinde sözleşmeye katılma (TBK m.206) sistemi öngörülmemiştir.

Yapım işi ihale sözleşmelerinde; ihale konusu işin özelliği nedeniyle ihtiyaç görülmesi halinde, istekliler, ihale aşamasında, alt yüklenici çalıştıracaklarını ve alt

yüklenicilere yaptırmayı düşündükleri işleri belirtmek ve sözleşme imzalamadan önce de alt yüklenicilerin listesini idarenin onayına sunmak zorundadırlar. İhale dokümanında, sözleşme imzalanmadan önce alt yüklenicilerin listesinin idarenin onayına sunulmasının istendiği hallerde; İdare, onaya sunulan listede yer alan alt yüklenicileri onaylayıp onaylamadığını, on beş gün içinde yükleniciye bildirir. Yüklenicinin, idare tarafından onaylanan alt yükleniciler ile bunlar işe başlamadan önce sözleşme yapması ve bir örneğini idareye vermesi gerekir ve idarece onaylanmayan alt yükleniciler hiçbir suretle iş yerinde çalışamaz. Alt yüklenici çalıştırılmasına izin verilmiş dahi olsa sözleşmeye konu yapım işinin tamamının alt yükleniciye yaptırılması mümkün olmadığı gibi alt yüklenicinin varlığı, yüklenicinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Yüklenici ve alt yükleniciler iş sahibi idareye karşı, yapının fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmaması, hileli malzeme kullanılması ve benzeri nedenlerle ortaya çıkan zarar ve ziyandan, yapının tamamı için işe başlama tarihinden itibaren kesin kabul tarihine kadar sorumlu olacağı gibi kesin kabul onay tarihinden itibaren de onbeş yıl süreyle müteselsilen sorumludur(KİSK m.30).

SÖZLEŞMENİN KONUSU:

KİK'nun 4. maddesinde yapım işinin: "Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerini, ifade ettiği" düzenlemesi yapılmıştır. İlgili maddede sayılanlar tahdidi değildir; yasada "benzeri yapım işleri" ibaresi kullanılarak sayılan yapım işlerinin sınırlı sayıda olmadığı belirtilmiş bulunmaktadır.

Kanunun 4. maddesinde “büyük onarım”, yapım işi tanımına dahil edilmişken; “bakım ve onarım” hizmet işi tanımında yer almaktadır; ki bu durum karışıklıklara sebep olabilecek mahiyette, kötü bir düzenlemedir. Çünkü onarım işi, küçük veya büyük olduğuna bakılmaksızın hukuki nitelikçe bir yapım işidir ve hizmet işine dahil edilme sebebine dair de yasada herhangi bir açıklık bulunmamaktadır. Bu konudaki açıklama Kamu İhale Genel Tebliğinin 63.1. maddesinde yer almaktadır: “4734 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde, büyük onarım yapım tanımı içinde, bakım ve onarım ise hizmet tanımı içinde sayılmıştır. Bu çerçevede, bütçe tertiplerine bakılmaksızın makine ve ekipmanın bakım ve onarımının hizmet alımı olarak ihale edilmesi gerekmektedir. Küçük onarımlar da dahil olmak üzere yapıma ilişkin onarımların ise hizmet alımı olarak ihale edilmesi mümkün değildir.”

Ödeneği bulunmayan, doğal afetlere bağlı olarak acilen ihale edilmesi gereken yapım işleri dışındaki işlerde ilgili mevzuatı gereğince Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu/olumlu belgesi alınmamış, arsası temin edilmemiş, mülkiyet/kamulaştırma işlemleri yapılmamış, gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmamış, uygulama projeleri yapılmamış yapım işleri için ihaleye çıkılamaz. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerektirmesi nedeniyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan (bina işleri hariç) yapım işlerinde ise kesin proje ile ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir. Baraj, büyük sulama, petrol ve doğalgaz boru hattı projelerinde ise arsa temini, mülkiyet ve kamulaştırma işlemlerinin tamamlanması şartı aranmaz (KİK m.62).

Yapım işi ihale sözleşmesine göre yapılacak işin dayanak belgesi "ihale dokümanıdır". İhale dokümanı: ihale konusu yapım işinde isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgileri ifade eder. İhale dokümanının içeriğinde yer alması zorunlu hususlar da KİK m.27'de sayılmıştır. İşin tanımına, yapım işi ihale sözleşmesinde de yer verilmektedir.

Yapım işi ihale sözleşmesi akdedilirken öngörülemeyen durumlar nedeniyle, sözleşme sürecinde bir iş artışının zorunlu olması halinde de, işin sözleşmeye esas proje içinde kalması ve idareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması, şartlarıyla iş artışına gidilebilir. İş artışı, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin %10'una, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımlarıyla yapım işleri sözleşmelerinde ise %20'sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir. Yüklenici, şartları oluşmasına rağmen artan işi ifa etmekten imtina ederse iş sahibi idare işi, 3. kişiye yaptırıp, yükleniciden de zararının tazminini isteyebilir.

Yapım işi ihale sözleşmesi sürecinde iş eksilişi de söz konusu olabilir. Sözleşme konusu işin, sözleşme bedelinin %80'inden daha düşük bedelle tamamlanacağı anlaşılan işlerde, yüklenici işi bitirmek zorundadır. Bu durumda yükleniciye, yapmış olduğu gerçek giderleri ve yüklenici kârına karşılık olarak, sözleşme bedelinin %80'i ile sözleşme fiyatlarıyla yaptığı işin tutarı arasındaki bedel farkının %5'i geçici kabul tarihindeki fiyatlar üzerinden ödenir.

SÖZLEŞME BEDELİ:

Yapım işi ihale sözleşmelerinde işin bedeliiki şekilde belirlenebilir:

1) Anahtar teslimi götürü bedel: Uygulama projeleri ve bunlara ilişkin mahal listelerine dayalı olarak işin tamamı için yüklenicinin teklif ettiği toplam bedel,

2) Birim fiyata göre bedel: Ön veya kesin projelere ve bunlara ilişkin mahal listeleri ile birim fiyat tariflerine dayalı olarak; idarece hazırlanmış cetvelde yer alan her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş kalemleri için istekli tarafından teklif edilen birim fiyatların çarpımı sonucu bulunan toplam bedeldir.

Yapım işlerinde bedelin uygun olup olmadığı hususu ihale sonucunda anlaşılmakta ise de; yapım işi için ihaleye çıkan ilgili kamu kurum veya kuruluşunun, anılan bedelin uygun olup olmadığını değerlendirebilmesi için ihale öncesinde işin maliyetini hesaplaması gerekmektedir. Bu sebeple; yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce iş sahibi idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyet belirlenmekte ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilmektedir. Belirlenen yaklaşık maliyet, ihale ve ön yeterlik ilanlarında yer almadığı gibi miktarı, isteklilere veya ihale süreci ile resmi ilişkisi olmayan diğer kişilere açıklanmaz. Burada anılan gizliliğin ihlali halinde görevlilerin sorumluluğu söz konusu olabilecektir. İhale yetkilisi, yeterli sayı ve nitelikte idare elemanlarından oluşturacağı kişileri görevlendirerek veya işin nitelik ve özelliğinden dolayı teknik şartname hazırlanması için danışmanlık hizmeti alınması gerekmekte ise bu hizmetin alındığı danışmanlık hizmet sunucusuna, yaklaşık maliyeti tespit ettirir. Yapım işlerinde, hazırlanan hesap cetveli ve icmal tablosu bu kişilerce imzalanarak ihale onay belgesine eklenir (ihale yetkilisinin onayı gerekli değildir). Yaklaşık maliyetin ne zaman açıklanacağına ilişkin düzenlemeler: KİK m.36-Kamu İhale Genel Tebliği m.16.2/4-5-6-7-Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği m.8/5'te yer almaktadır.

Yapım işlerinde;

- a) Yaklaşık maliyete ilişkin ilkeler, Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin (YİİUY) 8. maddesinde,
 - b) Yaklaşık maliyetin hesaplanmasına esas miktarların tespiti, YİİUY'nin 9. maddesinde,
 - c) Yaklaşık maliyet hesabına esas fiyat ve rayiçlerin tespiti, YİİUY'nin 10. maddesinde,
 - d) Yaklaşık maliyetin hesaplanması ve güncellenmesi, YİİUY'nin 11. maddesinde,
- düzenlenmiştir.

Yaklaşık maliyet hesaplanırken iş sahibi idarenin, ihale konusu iş için fiyat farkı verip vermeyeceği hususu da önem arz etmektedir. Yıllara sarıh orta ve uzun vadeli yapım işlerinde idarenin, fiyat değişimlerini de dikkate alarak yaklaşık maliyeti hesaplaması/hesaplattırması, ihaleye teklif sunacak isteklilerin maliyet hesaplaması ile koordineyi sağlamak ve ihalenin sağlıklı bir biçimde ve kamu yararına uygun olarak yapılıp bitirilmesi için önemli ve gereklidir.

Yapım işlerinde yaklaşık maliyetin belirlenmesi;

- a) KİK m.8'e göre eşik değerlerin belirlenmesinde (Eşik değer: 4734 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde düzenlenen ilan ve davet süreleri ve kuralları ile ihalelere sadece yerli isteklilerin katılmasına ilişkin hükümlerin uygulanmasında kullanılmak üzere, yapım işleri için Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında belirlenen ve aynı Kanunun 67 nci maddesi uyarınca bir önceki yılın Toptan Eşya Fiyat Endeksi esas alınarak Kamu İhale Kurumu tarafından, her yıl 1 Şubat tarihinden geçerli olmak üzere aynı tarihe kadar Resmi Gazetede ilan edilerek güncellenen parasal limiti ifade eder),
- b) Yapım işinin, KİK m.20'ye göre belli istekliler arasında ihale usulü ile gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceğinin tespit edilmesinde,
- c) KİK m.38 uyarınca aşırı düşük tekliflerin tespitinde,
- d) KİK m.39'a göre bütün tekliflerin reddedilerek ihalenin iptal edilmesine gerekçe olarak aşırı yüksek teklifler gösterilmekte ise; bu hususun belirlenerek karşılaştırma

yapılabilmesinde,

e) KİK m.53'e göre Kamu İhale Kurumu'na yapılacak başvuru bedellerinin belirlenmesinde,

f) KİK m.62 uyarınca bütçe programlanması ve teklif karşılaştırmasında,

g) KİK m.63'teki yerli isteklilere dair yapılacak değerlendirmede,

de önem arz etmektedir.

Yapım işi ihale sözleşmesinde işin bedeli, duruma göre, birim fiyata göre veya anahtar teslimi götürü bedel olarak belirlenir. Bunun dışında sözleşme türlerine göre fiyat farkı verilebilmesine ilişkin esas ve usulleri tespiti, Kamu İhale Kurumunun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir ve sözleşmede yer alan fiyat farkına ilişkin esas ve usullerde, sözleşme imzalandıktan sonra değişiklik yapılamaz. Bakanlar Kurulu, yetkisi dahilinde, zaman zaman çıkardığı kararnamelerle fiyat farkı esaslarını belirlemektedir. Fiyat farkı, eskalasyon ve malzeme fiyat farkı olmak üzere iki türdür. Eskalasyonda esas alınan zaman dilimidir; malzeme fiyat farkına ise esas olan inşaat girdilerindeki artıştır. Sözleşmede, yükleniciye fiyat farkı ödenmeyeceği yönünde düzenleme olması halinde taraflar arasındaki bu kararlaştırmaya uymak zorunlu ise de; uyumsuzluk çıktığında durumun özelliğine göre değerlendirme yapılması gereği kabul edilmektedir.

İş artışı ve eksilişine ilişkin hususlar yukarıdaki başlıkta açıklanmıştır.

TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

Eser Sözleşmesinin bir türü olan yapım işi ihale sözleşmeleri de tüm eser sözleşmeleri gibi tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerden olmakla; iş sahibi için hak olan yüklenici için yükümlülük, yüklenici için hak olan ise iş sahibi için yükümlülük olarak karşımıza çıkmaktadır.

A- İş Sahibi İdare Açısından:

1- Sözleşmeye konu yapım işinin bedelini ödemek yükümü:

Yapım işi ihale sözleşmelerinde sözleşmenin bedeli, türü ve süresi, ödeme yeri ve şartlarıyla avans verilip verilmeyeceği, avans verilecekse şartları ve miktarı, sözleşme konusu işler için ödenecekse fiyat farkının ne şekilde ödeneceği, ulaşım, sigorta, vergi, resim ve harç giderlerinden hangisinin sözleşme bedeline dahil olduğu, vergi, resim ve harçlar ile sözleşmeyle ilgili diğer giderlerin kimin tarafından ödeneceği açıkça yazılır.

Sözleşmedeki iş programına göre yapılan iş için, belli zaman aralıklarıyla ve geçici hakedişlerle ödeme yapılır. Sözleşmeye konu işin, yapılan miktar ve bedeli ise sözleşme süresi sonunda, işin yapımı tamamlandığında hazırlanacak kesin hakediş ile belli olur.

Geçici hakedişe ilişkin şartlar:

a) Birim fiyat esasına göre yapılan işlerin bedellerinin ödenmesinde aşağıdaki esaslara uyulur:

* Sözleşmeye ekli birim fiyat teklif cetvelinde yazılı veya sonradan düzenlenen yeni birim fiyatlar ile metrajlarından hesaplanan iş kalemi miktarlarının çarpımı üzerinden hesaplanan tutardan, sözleşmede kararlaştırılan kayıtlara ve ilgili kanunlara göre yapılacak kesintiler çıkarılıp sözleşmenin ödemeye ilişkin hükümleri çerçevesinde ödeme yapılır.

** Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde herhangi bir iş kaleminin öngörülmüş ve birim fiyatının da gösterilmiş olması yükleniciye, mutlaka o nev'i işi yapma hakkını vermez.

*** Yüklenicinin yaptığı işler ile ihzarattan doğan alacakları, metrajlara göre hesaplanarak sözleşme hükümleri uyarınca kesin ödeme niteliğinde olmamak ve kazanılmış hak sayılmamak üzere geçici hakediş raporları ile ödenir.

Metrajlar, yeşil defter ve eklerinde gösterilir. Yüklenici, idarenin isteği halinde, kesin hesapları da yapı denetim görevlisinin denetimi altında işe paralel olarak yürütmek zorundadır. Bu halde, geçici hakediş raporlarının düzenlenmesinde, bitmiş iş kısımları için kesin metrajdaki miktarlar dikkate alınır.

b) Anahtar teslimi götürü bedel esasına göre yapılan işlerin bedelleri, ihale dokümanında öngörülen ilerleme yüzdeleri üzerinden sözleşmesinde ve eklerinde yazılı esaslara göre ödenir.

c) Karma sözleşmelerde yapılan işlerin bedellerinin ödenmesinde; birim fiyat teklif alınan iş kısımlarında a bendinde belirtilen, anahtar teslimi götürü bedel yapılan iş kısımlarında ise b bendinde belirtilen esaslara uyulur.

Geçici hakediş raporları yüklenicinin başvurusu üzerine, sözleşme veya eklerinde aksine bir hüküm bulunmadıkça her ayın ilk 5 işgünü içinde düzenlenir. Yüklenici başvurmadığı takdirde idare, en çok 3 ay içinde, tek taraflı olarak hakediş düzenleyebilir. Gelecek yıllara sari olmayan sözleşmelerde yaptırılan işler için, son hakediş raporu bütçe yılının sonuna rastlayan ayın 20. günü düzenlenir.

İşe başlanıldığı tarihten itibaren meydana getirilen işler, yapı denetim görevlisi tarafından yüklenici veya vekili ile birlikte ölçülür ve bulunan miktarlar sözleşmedeki esaslara uygun olarak hakediş raporuna dahil edilir.

d) İhzarat yapılmasının öngörüldüğü işlerde; ihzarat miktarı, yapı denetim görevlisi tarafından yüklenici veya vekili ile birlikte ölçülür ve bulunan miktarlar sözleşmedeki esaslara uygun olarak hakediş raporuna dahil edilir. İhzaratın hakediş raporlarına geçirilebilmesi için, bunların işin bünyesine girecek veya yardımcı olarak kullanılacak malzemeden olması ve fiyatlarının ihale dokümanında gösterilmiş bulunması gereklidir. Sözleşmelerinde aksine bir hüküm yoksa, işbaşına

getirilmemiş ihzaratın bedeli ödenmez. İhzaratın, iş programlarında, sözleşme ve eklerindeki esaslara göre belirtilecek miktarlardan fazla yapılması idarenin iznine bağlıdır. Bedeli ödenmiş ihzarat malzemesi, ancak yetkili makamın onayı ile şantiyeden çıkarılabilir.

Düzenlenen [hakediş raporunun](#) işleme konulabilmesi için, yüklenici tarafından imzalanmış olması gereklidir. Yüklenici, bildirilen günde, hakedişe esas ölçülerin alınmasında hazır bulunmazsa yapı denetim görevlisi ölçümleri tek başına yaparak hakediş raporunu düzenler ve yüklenicinin bu husustaki itirazları kabul edilmez. Hakediş raporu düzenlendikten sonra bir hafta içinde yüklenici raporu imzalamazsa yapı denetim görevlisi, hakediş raporunu idareye gönderir ve rapor yüklenici tarafından imzalanıncaya kadar idarede hiçbir işlem yapılmaksızın bekletilir. Yüklenici hakediş raporlarını zamanında imzalamamış olursa ödemede meydana gelecek gecikmeden dolayı hiçbir şikayet ve istekte bulunamaz.

Hazırlanan ve iki tarafça imzalanmış bulunan geçici hakediş raporu, tahakkuk işlemi yapılıncaya kadar, yetkili makamlar tarafından düzeltilebilir. Bu düzeltme sırasında eski rakam ve yazıların okunabilir şekilde çizilmiş olarak hakediş raporunda bulunması ve düzeltme yapan yetkililerin imzasını taşıması gereklidir. Ancak bu düzeltmeler yeniden sayfa düzenlemeyi gerektirecek ölçüde fazla ise, esas sayfa üzerinde düzeltmenin yapıldığına ilişkin açıklama bulunmak şartı ile, yeniden ayrı bir sayfa düzenlenip hakediş raporuna eklenir.

Yüklenicinin [geçici hakedişlere](#) itirazı olduğu takdirde, karşı görüşlerinin neler olduğunu ve dayanaklarını, idareye vereceği ve bir örneğini de hakediş raporuna ekleyeceği dilekçesinde açıklaması ve hakediş raporunu da ihtirazi kayıtle imzalaması gereklidir. Eğer yüklenicinin, hakediş raporunun imzalanmasından sonra tahakkuk işlemi yapılıncaya kadar, yetkililer tarafından hakediş raporunda yapılabilecek düzeltmelere bir itirazı olursa hakedişin kendisine ödendiği tarihten başlamak üzere en çok 10 gün içinde bu itirazını

dilekçe ile idareye bildirmek zorundadır. Yüklenici itirazlarını bu Şekilde bildirmediği takdirde hakediŐi olduğu gibi kabul etmiŐ sayılır.

Her hakediş tutarından, bir evvelki hakediş tutarı çıkarıldıktan sonra kalan tutara idarece ilgili mevzuata göre hesaplanacak KDV eklendikten sonra bulunan miktardan sözleşmede yazılı kesintiler, varsa yüklenicinin idareye olan borçları ve cezalar ile kanunen alınması gereken vergiler kesilir. Hakediş raporu, yüklenici veya vekili tarafından imzalandığı tarihten başlamak üzere en geç sözleşmesinde yazılı srenin sonunda, eğer sözleşmede bu hususta bir kayıt yoksa 30 gün içinde tahakkuka bağlanır. Bu tarihten başlamak üzere 15 gün içinde de ödeme yapılır.